

„Da, Oskar! Tedaj ga že poznate. Zdaj zida tovrno doli za mestom.“

Zala in ljubeznjiva gospá je držala besedo. Seznanila me je z bratom, poštenim in spoštovanim stavbarjem.

Kmalu potem sem bil premeščen in vzel prepričanje sabo, da: Večna pravica vse poravná.

Naši dopisi.

V Gorici, 24. dec. — Kaj čem pisati za zadnji list „Novic“? Najbolj „frišna“ novica je „frišni“ sneg, ki je pobelil danes naš Mrzovec. Vendar pa nima še ostrasapa, ki vsako toliko od severovzhoda popihne, dovolj moči, da bi pregnala dež, ki nas že celi ta mesec moči. Da — moči! Pa to ni še vsa nadloga; hujše je to, da v blatu tičimo in da se naši mestni očetje nič ne zmenijo za nas. Znabiti, da za to ne, ker imajo sami še sabo dosti opraviti. Prenesli so neki „jutrovo vprašanje“ v naše mestno starešinstvo. Kakor namreč nesrečna Turčija še zmerom životari, ker se vélike države ne morejo zastran nje zediniti, tako tudi naš čudoviti oče župan še na dalje župan ostane, ker se stranke in osebe v starešinstvu ne morejo zediniti zastran novega župana, katerega volitev je odložena do dopolnitvenih novih volitev l. 1877. Meni je vse prav; samo „regirajte“ nas dobro. — Pretekli četrtek ponoči je došel v Gorico grof Chambord z grofinjo sopruogo in sprematvom. Sprejet so ju šli na postajo dvorni svetovavec baron Rechbach in druge odlične plemenite osebe. Stanoval bode grof v villi Böckmannovi, kakor lansko zimo. — V petek večer so igrali v tukajšnjem gledišči neko posebno „komedijo“. Med 1. in 2. dejanjem so se pa „umetniki“ za zagrinjalom na odru — stepli! Da si je orhester neprenehoma godel, so gledavci vendar vsako toliko slišali kako krepko besedo, ki se ni nič kaj vjemala z estétiko in „umetnostjo“. Pač, deske te so — svet in gledišče je šola omike! — Radovedni čakamo, kakošnega deželnega glavarja in podglavarja nam prinese „Wiener Zeitung“ — Od 1. t. m. dobiva kakih 400 ubozih vsakdan kosilo iz dobrotne kuhinje, za katero skladajo stroške mnogi dobrotniki našega mesta in med njimi so sebnó Sam. grof Gyulai. — „Soča“ se dela, kakor da ne bi bila razumela, koga sem jaz uni pot imenoval „Riccardini a“; jaz pa vem, da so me tisti, katerim je bila moja opazka namenjena, dobro razumeli. Za zdaj ni treba družega. — Srečno novo leto!

Iz Koprškega okraja 19. dec. „—“ (*Pritožba o ljudskem šolstvu.*) Izobraženje mladine je predmet zanimiv in prevažen; zanj se dandanes vse zanima, in gorje deželi, kjer se odgoja mladine lahkomišljeno zanemarja! Sad take nemarnosti prerano dozori. Pri Slovencih v Koperskem okraju prebivajočih se v tej zadevi čisto nič ne stori. Tù so vasi obljudnate brez nobene šole; mladina sama sebi pripuščena odrasča povsem zanemarena brez vsacega poduka in izobraženja. Reči se mora, da odkar nove šolske postave veljajo, šolstvo tukaj goropadno nazaduje; med drugimi le en zgled v pojasnilo: do malo časa ni bilo v Dolinski in Rijanski županiji niti ene zgledne šole in v okraju Koprskem med slovenskimi selani je kaciš osem šol. To nemilo stanje trpi že več let in slabi nasledki se že kažejo; Slovencem, kateri želijo in tirjajo šole in to timveč, ker za te ravno tako pošteno odrajujejo davke kakor sosedni Italijani, kateri so pa v tej zadevi dobro preskrbljeni. Kdo je tej nemarnosti kriv? Jeli vlada, deželni zbor ali morebiti šolski sveti in nadzorništva, katera menda pri pičlem številu šol svoj posel laglje izvršujejo. Slavna c. k.

vlada naj blagovoli v ozir vzeti potrebo dobrih šol, katere so splošna želja slovenskega ljudstva v Istriji.

Zdoljni Zemon na Notranjskem 25. dec. J. P. Šk. — „Spomlad pozimi!“ moraš vsklikniti, ako vidiš toliko cvetek o božiču, kakor sem jih jaz 24. dne t. m. ogledoval v okolici svoji, predno je sneg z belim plaščem okoli in okoli pokrtil zemljo. Naj „Novicam“ naznanim, da so razveseljevali oko moje: njivski jetičnik, pelšeč, kurja čevica, mišja ušesa, ovčice (katerih je vse rumeno kakor o sv. Jurji), marjetice (katerih vsa bela so tla), male koprvice, pasje mleko, masleni grint, travna zlatica, kokošjak, regrat, ključ in zvonček. Nihče ne pomni toliko cvetek o božiču.

Iz Bizovika 26. dec. — V današnjem občnem zboru čitalnice naše bili so izvoljeni: g. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“, za predsednika, g. Tom. Babnik za blagajnika, za odbornike pa gospodje: France Porenta, Blaž Kuhar, Janez Muštar in France Babnik.

Iz Lahovč. — Pri volitvi občinskega starešinstva, ki je bila 12. dne t. m., je bil Anton Jerovšek iz Lahovč za župana, Janez Zaverl iz Vopovelj in Janez Basaj iz Lahovič pa sta bila za svetovalca izvoljena.

Boštanj 20. dec. — Tudi pri nas smo imeli in to 10. dne t. m. novo volitev župana in svetovalcev, pri kateri je bil Anton Planinec iz Spodnjega Boštanja za župana, Alojzij Dermelj, France Marolt, Janez Berce in Matija Tomazin pa za svetovalce izvoljeni.

Iz Ljubljane. — Božični prazniki — dnevi veliki, ko se je svetu rodil Izveličar in utemeljitelj krščanstva! Vsak, kdor ni še zlekel kristijana, na ta sveti dan rad zanese misli svoje na ono davno dobo, pa o teh mislih zaide tudi v one kraje, kjer se je vršila krščanstvu velika dogodba. O mislih na te kraje presunega pa nehoté britkost, da ona sveta zemlja je še zmirom v pestéh zakletega sovražnika kristjanstva in da pred kratkem je ondi še scurkoma tekla kri naših bratov kristjanov. Vročá želja vsacega človekoljuba je tedaj, da bi konec bilo neizmernemu trpljenju kristjanov na iztoku in da bi oni sveti kraji se rešili gospodstva Turškega ter o novem letu solnce človeške in narodne svobode posijalo na toliko nesrečno zemljo!

— (*Iz seje dež. odbora 23. dec.*) Deželni odbor je pritrdil sklepom dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov, 1) da se provizorni učitelj Valentin Žvagen na dverazredni ljudski šoli v Cerknici stalno v službi potrdi, — 2) da se dverazredna ljudska šola na Vrhniki razširi v štirirazredno, — 3) da se napravi v Črnomlji dverazredna deklška šola, ter da dobite učiteljici po 500 gold. in 450 gold. letnega plačila, — 4) da se plača učitelja na ljudski šoli v Bohinjski Bistrici povekša od 400 gold. na 450 gold., — 5) in da se vdovi učitelja Krombolza iz Brezovice pri Črnomlji dovoli iz učiteljskega penzijskega zaklada 40 gold. miloščine na leto. — Občini Tržiški se je dovolilo za leto 1877. pobiranje 40% občinske priklade na direktne davke, občini Velika Dolina pobiranje 19% občinske priklade in občini Knežski pobiranje po 36 krajc. od vsacega vedra potočenega vina.

— Na mesto umrlega c. kr. vladnega svétnika viteza Rotha je imenovan pl. Fladung, c. k. okrajni glavar okolice Ljubljanske, — na mesto viteza Höfferna pa bar. Pascontini-Jurišković, c. k. okrajni glavar v Dalmaciji, o katerem vé „Laib. Ztg.“ povedati, da je pred mnogimi leti, ko se je še pisal Jurišković pl. Hagendorf, služboval za koncipista pri c. k. deželni vladi v Ljubljani, od tod je prišel na Dunaj v urad ministerstva notranjih oprav, od tam pa kmalu v Dalmacijo. Mi temu poročilu dostavimo le še to, da, ker

je c. kr. okrajni glavar Radoljski pl. Wurzbach že več časa nadomestoval viteza Höfferna, je iznenada prišlo imenovanje barona Pascotinia, nekdanj s slovanskim priimkom Jurišković na prvem mestu, sedaj na — drugem.

— (*Zimska obleka*), popolno, čedno in dobro je v čitalnici preteklo nedeljo dobilo 50 šolskih otrok: 25 dečkov in 25 deklic, katero so s pomočjo mnogih dobrotnikov in dobrotnic dovršile preblage gospé in gospodične, družbenice národne naše čitalnice. Tako se je zopet lepo oživilo dobrodejno podvzetje leta 1865. v čitalnici po dr. Orlovi rodovini vpeljeno, o katerem le želimo, da bi se nadaljevalo vsako leto, vsaj je tudi revščine več vsako leto.

— (*Čitalnica*) je imela včeraj svoj letni zbor — 16. svojega obstoja. Predsednik je povdarjal željo, naj bi čitalnica bila v vseh svojih prostorijah v resnici „narodni dom“; iz poročila tajnikovega bilo je razvidno, da je odbor si prizadeval, da so se „besede“ in druge zabave častno izvrševale, blagajnik pa je dokazal, da čitalnica nima deficita. Izvoljen je bil za predsednika zopet g. dr. Jan. Bleiweis, za blagajnika g. Kadilnik, za odbornike izmed dosedanjih bili so izvoljeni gospodje: dr. K. Bleiweis, Fr. Drenik, Jeločnik, Juvančič, Kreč, Pakič, J. Pfeifer, Fr. Ravnikar, V. Valenta, dr. Zupanec, na novo pa gospodje: Krsnik, Wiesenthaler, dr. Ambrožič, dr. Drč in Gutman.

— (*Vabilo častitim udom čitalničnim*) na zadnjo veselico letošnjega leta, ki bode na Silvestrov večer (prihodnjo nedeljo) in se začne ob 7. uri. Okoli loterije z lepimi dobitki se bodo sukali različni komični prizori v pesmih in deklamacijah, katerim na čelu bode stala nova komična opereta, vbesečil g. Alešovec, vglasbil g. Stöckl. Če dodamo še to, da veleccenjeni goslar g. Mayer bode godel in produciral se mestna godba, bode pač vsak čitalničar nehoté radosten vskliknil: srce! kaj hočeš več? Pač res je pa tudi treba celih vagónov veselja, da se vsaj za trenotek poplavijo bridkosti leta 1876.

— (*Valvazorjeve kronike*) 1. zvezek razposlal se bode v soboto. Priznavati moramo, da so prve pôle, katere smo videli, prav lepe, in slike, katerih je 22 v tem zvezku, jako lične. Ker je cena nenavadno nizka, je gotovo, da se oglasilo bode mnogo naročnikov. Kdor tega še ni storil, naj se podviza, to prelepo in mično zgodovinsko delo omisliti si. Naroča se najbolj pri g. Krajcu v Ljubljani (Blaznikova tiskarna).

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Po dognanem proračunu za l. 1877. je prestalo zborovanje poslancev do 20. januarja po

novem letu. — Vse hitrejše in prav na kratko v enem dnevu je izvršila zbornica gospôska isti svoj posel, pritrdivši v vsem zbornici poslancev. Ko bi tudi zbornica poslancev manj besedovala in bi se deželnim zborom prepustilo, kar deželnim zborom gre, prihranilo bi se davkoplačevalcem vsako leto najmanj en milijon gold., kakor je poslanec Herman v svojem govoru dobro rekel.

— Govori se, da je prav lahko mogoče, da, ko pridejo državni poslanci po novem letu v zbor nazaj, ne najdejo več sedanjih ministrov na njih stoléh, in to zato, ker Magjari ne za las ne odjenjajo od svojih tirjatev o novi pogodbi Avstrije z Ogersko, Dunajski ministri pa se nočejo udati zahtevam Magjarskim. Tu se tréta dva trdna kamna — in ker je grof Andrassy pred vsem Magjar, lahko se misli, da podpira Tiszino ministerstvo v Peštu, in da po takem ne kaže drugo nego da pride novo ministerstvo Dunajsko, ki se utegne raje udati Magjarskim tirjatvam. Oholost Magjarska nenasiljiva! Govori se, da Hofman ali Taaffe nastopi dedšino Auerspergovo. Velike večine narodov Avstrijskih ne zanima prememba osób, dokler se ne spremeni sistema.

— *C. k. ministerstvo* je 14. in 15. dne t. m. razpoložilo podpisovanje na posojilo 4procentnega prihodka (Rente) v zlatu. Razpisani znesek posojila je bil kmalu podpisan po kursu od 56 odstotkov, to je, z drugimi besedami prav po domače rečeno: država se je z dolžnimi pismi (obligacijami) zavezala, da za vsakih 56 gold., ki jih na posodo dobi, povrne čez 100 gold. Časnik „Fin. Fragm.“ pravi, da je to pač žalosten dokaz Avstrijske finančne politike. Le v vojskinih letih 1859. in 1866. bila je Avstrija prisiljena, za tako visoke obresti denarja na pósodo vzeti. Pozneje se kaj takega ni več zgodilo, razun pri Turškem posojilu in pa pri zadnjem Ogerskem posojilu (Schatzbons-Anlehen). Ko je Nemčija letos meseca junija tudi enako 4procentno posojilo razpisala, lahko ga je dobila, čeravno je 97 odstotkov vplačila zahtevala; Avstrijska vlada mora pa 100 gold. dati za 56 posojenih goldinarjev.

Turčija. — Najnovejša poročila naznanjajo, da je sultan proklamiral ustavo po vseh svojih deželah. Najbrže se je to zgodilo vsled žuganja Angleškega pooblaščenca, ki je žugal, da zapusti Carigrad, če se sultan predlogom ustavlja.

Srbsko. — Med Avstrijo in Srbijo je nastal razpor, ker je Srbska straža streljala proti Avstrijski oklepni ladiji „Maroš“. Na tej je počila brez krivde Srbov — nabita topna krogla in pobila več ljudi. Avstrijski poslanec Wrede je to smatral kot razžaljenje in zahteval zadostenje. Na to je Rističevo ministerstvo odstopilo. Srbija je potem dala zahtevano zadostenje in zdaj je ta reč, ki je Nemce in Magjare spravila skože, poravnana.

Vabilo na naročbo „Novic“

za leto 1877.

Naročnina „Novicam“ ostane kakor je bila dozdej:

v tiskarnici prejemane	za celo leto	4 gold.
„ „	za pol leta	2 „
„ „	za četrto leto	1 „
po pošti pošiljane	za celo leto	4 gold. 60 kr.
„ „	za pol leta	2 „ 40 kr.
„ „	za četrto leto	1 „ 30 kr.

Za pošiljanje na dom v Ljubljani za celo leto se plača 40 krajc. Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano in to najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobivajo pri vsaki pošti in veljajo le 5 krajc. — Za spremenjenje napisa med letom se plača 15 kr.

Častite naročnike prosimo, naj hitijo z naročilom, da brž prvi list v redu dobijo.

Vredništvo.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: Jožef Blaznikovih dedičev v Ljubljani.